

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«ПОГОДЖЕНО»

Директор навчально-наукового
інституту економіки та управління
_____ В. П. Ключан
« _____ » _____ 2018 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
_____ Д. В. Бабенко
« _____ » _____ 2018 р.

Декан обліково-фінансового
факультету
_____ О. М. Вишневська
« _____ » _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з вибіркової дисципліни «Страхування майна та відповідальності»
(шифр за ОПП – ВМПП6)
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання (І курс)
на 2018-2019 навчальний рік
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітній ступінь «Магістр»
Кваліфікація – магістр з фінансів, банківської справи та страхування

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Курс - I

Семестр – 1

Всього годин – 90 год. / 3,0 кред.

з них:

лекцій – 26 год./0,87 кред.

практичних – 26 год./0,87 кред.

самостійна робота – 38 год./1,26 кред.

Залік у 1 семестрі

Миколаїв
2018

Програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Фінанси, банківська справа та страхування», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 27.03.2018 р. (протокол №7)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол № 19 від "13" червня 2018 р.

Завідувач кафедри
д-р екон. наук, професор

Н.М. Сіренко

Робочу програму схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол № 10 від "15" червня 2018 р.

Голова науково-методичної комісії,
канд. екон. наук, доцент

Ю.Ю.Чебан

1. АНОТАЦІЯ

Страхування майна та відповідальності у ринковій економіці являється ефективним інструментом захисту від можливих ризиків, який забезпечує неперервність та безперебійність процесу відтворення, соціально-економічну стабільність у суспільстві, слугує одним із головних джерел інвестиційного капіталу.

Специфічні страхові відносини є об'єктом страхової науки і, відповідно, предметом вивчення навчальної дисципліни «Страхування майна та відповідальності», яка розкриває фундаментальні питання теорії страхових послуг, розглядає його економічну суть, функції, роль і сферу застосування. Становлення ринкової економіки неможливе без добре підготованих фахівців, які опанували фундаментальні принципи організації страхових відносин.

ABSTRACT

Insurance of property and responsibility in a market economy is an efficient tool of protection against possible risks, which provides continuity and continuity of process of reproduction, socio-economic stability in society, is one of the main sources of investment capital.

Specific insurance relations are the object of the insurance science and, accordingly, the object of study of the discipline "Insurance of property and responsibility," which reveals the fundamental issues of the theory of insurance services, considers its economic essence, functions, role and scope. The establishment of market economy is impossible without well-trained professionals who have mastered the fundamental principles of organization of insurance relations.

2. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітній ступінь «Магістр»

Нормативна / вибіркова - **вибіркова**

Семестр – 1

Кількість кредитів ECTS – 3,0

Кількість модулів – 1,0

Кількість змістових модулів - 2

Загальна кількість годин – 90 год.

Види освітньої діяльності та види занять, обсяг годин:

лекції – 26 год.

практичні заняття – 26 год.

самостійна робота – 38 год.

Форми підсумкового контрольного заходу - залік

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: полягає в оволодінні теоретико-методичними та практичними навичками у галузі страхування майна, вивченні сутності і видів майнового страхування, що сприятиме розумінню суті, місця та значення майнового страхування для успішного управління цими процесами.

Завдання дисципліни: набуття майбутніми спеціалістами теоретичних, методичних та практичних навичок розробки та здійснення операцій щодо страхування майна, оволодіння практичними навичками визначення сукупності заходів по ефективному страховому захисту майна.

Предмет дисципліни: система відносин між сторонами страхової угоди з приводу купівлі-продажу страхових продуктів при здійсненні страхування майна та відповідальності.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки магістрів: вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях таких дисциплін: страхування, страхові послуги, страховий менеджмент.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни.

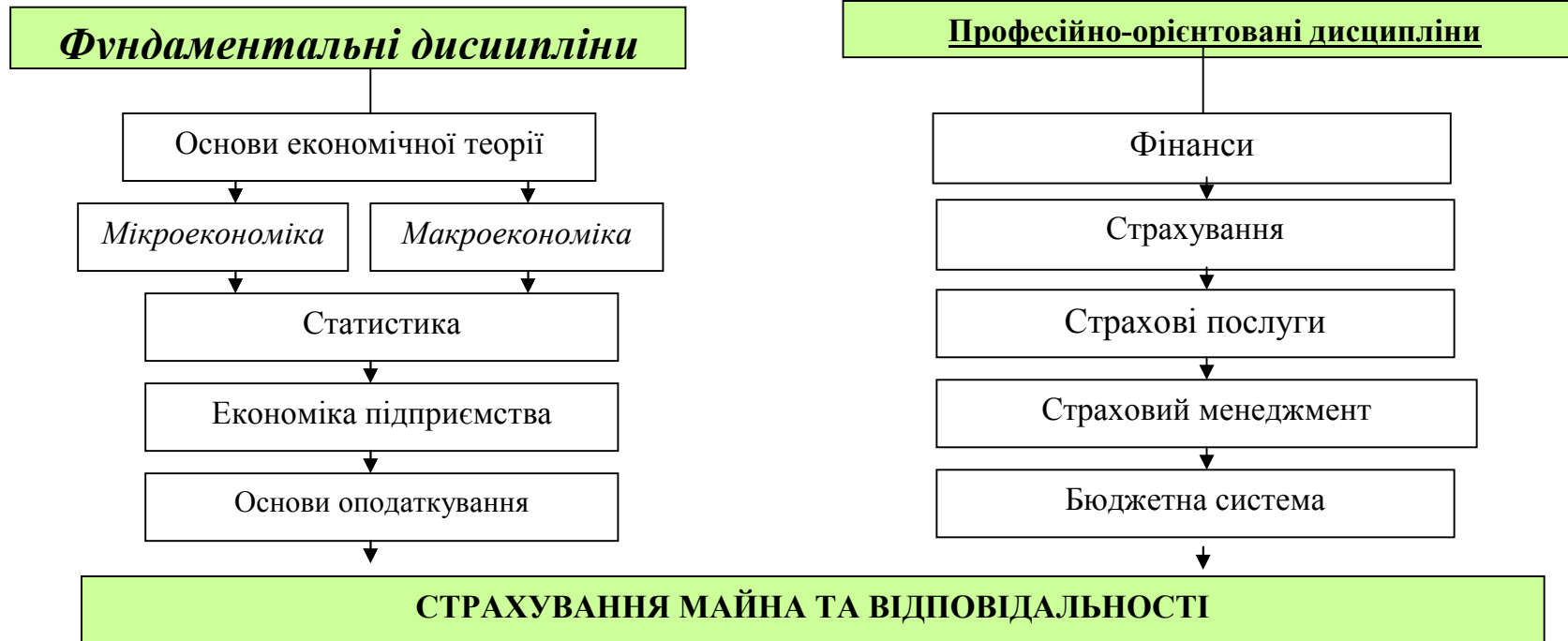
Після вивчення дисципліни студент повинен: Знати:

- сутність та основні види страхування майна та відповідальності;
- організаційно-правові питання майнового страхування та відповідальності;
- сучасний стан ринку послуг з майнового страхування;

Уміти:

- вміти проводити оцінку майна;
- визначати страхові тарифи при страхуванні майна;
- визначати страхові тарифи при страхуванні відповідальності;
- визначати страхові відшкодування у разі настання страхового випадку при страхуванні майна;
- укладати договори страхування майна та відповідальності.

4. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

**5. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«СТРАХУВАННЯ МАЙНА ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ»**
для здобувачів вищої освіти обліково-фінансового факультету
(1-го курсу) за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»

Страхування майна та відповідальності	Змістовий модуль 1. Майнове страхування	Тема 1. Економічний зміст, об'єкти та види страхування майна та відповідальності
		Тема 2. Страхування майна на випадок вогню, стихійного лиха та крадіжки.
		Тема 3. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств.
		Тема 4. Страхування технічних ризиків.
		Тема 5. Страхування кредитних та фінансових ризиків.
		Тема 6. Страхування транспортних засобів і вантажів.
		Тема 7. Страхування майна громадян.
	Змістовий модуль 2. Страхування відповідальності	Тема 8. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності.
		Тема 9. Страхування загальної цивільної відповідальності.
		Тема 10. Страхування професійної відповідальності.
		Тема 11. Страхування відповідальності перевізників.
		Тема 12. Інші види страхування відповідальності.

**6. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХУВАННЯ МАЙНА ТА
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ»**

У відповідності до навчального плану спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» курс навчальної дисципліни «Страхування майна та відповідальності» вивчається здобувачами вищої освіти протягом 1 семестру (1 курс). Курс складається із 90 годин / 3,0 кред. занять, у т. ч. теоретичний курс (лекції) – 26 год. / 0,87 кред., практичні заняття - 26 год. / 0,87 кред., самостійна робота - 38 год. / 1,26 кред.. У 1 семестрі здобувачі вищої освіти складають залік.

6.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ ГОДИН І КРЕДИТІВ

Види занять	Загальна кількість годин/кредитів	Аудиторна кількість годин
Лекції	26 / 0,87	26
Практичні	26 / 0,87	26
Самостійна робота	38 / 1,26	-
Разом по курсу	90 / 3,0	52

З дисципліни «Страховання майна та відповідальності» систематично проводиться поточний контроль знань здобувачів вищої освіти шляхом виконання модульних контрольних робіт, перевіряється виконання самостійної роботи.

6.2 ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Склад, обсяг і терміни виконання

Найменування	Обсяг, кредит	Сума залікових балів	Найменування тем	Розподіл навчального часу			Термін виконання, тижднів	Термін контрольного заходу
				Лекції	Практичні	Самостійна робота		
Змістовий модуль 1. Майнове страхування	1,8	27-50	Тема 1. Економічний зміст, об'єкти та види страхування майна та відповідальності	4	4	2	1,2	2
			Тема 2. Страхування майна на випадок вогню, стихійного лиха та крадіжки.	-	-	4	2	2
			Тема 3. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств.	4	4	2	3,4	4
			Тема 4. Страхування технічних ризиків.	-	-	4	4	4
			Тема 5. Страхування кредитних та фінансових ризиків.	2	2	4	5	5
			Тема 6. Страхування транспортних засобів і вантажів.	4	4	2	6,7	7

			Тема 7. Страхування майна громадян.	2	2	4	8	8
Змістовий модуль 2. Страхування відповідальності	1,2	33- 50	Тема 8. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності.	4	4	2	9,10	10
			Тема 9. Страхування загальної цивільної відповідальності.	4	4	4	11	11
			Тема 10. Страхування професійної відповідальності.	2	2	4	12	12
			Тема 11. Страхування відповідальності перевізників.	-	-	6	13	13
Всього	3,0	60- 100		26	26	38	x	x

6.3. ПЕРЕЛІК ТА КОРОТКИЙ ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ – 16 ГОДИН

Тема 1. Економічний зміст, об'єкти та види страхування майна та відповідальності (4 год.)

Загальна характеристика майнового страхування: економічний зміст, об'єкти та види страхування майна. Значення даного виду страхування. Страхування майна юридичних осіб (виробничого майна).

Страхування майна фізичних осіб (особистого майна).

Групи ризиків майнового страхування. Форми страхування майна юридичних і фізичних осіб: добровільна, обов'язкова.

Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності. Форми страхування відповідальності.

Тема 3. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств (4 год.)

Економічні завдання страхового захисту в сільському господарстві. Розвиток і сучасний стан страхування майна виробників сільськогосподарської продукції. Форми й види страхування майна сільськогосподарських підприємств.

Обов'язкове страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Характеристика страхових випадків. Страхове забезпечення.

Добровільне страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.

Страхування сільськогосподарських тварин.

Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.

Тема 5. Страхування кредитних і фінансових ризиків (2 год.)

Сутність та економічний зміст страхування фінансово-кредитних ризиків.

Кредитні ризики та їх характеристика. Організаційні форми страхування кредитів та їх характеристика. Страхування товарних кредитів. Страхування споживчих кредитів. Страхування заставного майна. Страхування експортних кредитів. Страхування ризику непогашення кредиту. Страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту. Страхування банківських гарантій. Страхування недоотримання прибутку (доходів) та інших фінансових ризиків. Страхування за «Єдиним банківським полісом».

Тема 6. Страхування транспортних засобів і вантажів (4 год.)

Страхування автомобілів. Характеристика об'єктів страхування. Варіанти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Фактори, що впливають на розмір страхового тарифу.

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Форми страхування. Суб'єкти страхування. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Необхідність і особливості страхування морських ризиків. Суб'єкти страхування. Клуби взаємного морського страхування. Визначення договору морського страхування в Кодексі торговельного мореплавання.

Страхування морських суден. Об'єкти страхування. Класифікація суден за категоріями ризику. Обсяг відповідальності. Варіанти страхування. Винятки. Страхова сума. Страховий тариф.

Страхова премія. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Необхідність та особливості страхування авіаційних ризиків. Види страхування. Законодавча база авіаційного страхування в Україні. Авіаційний поліс Ллойда. Основні умови страхування повітряних суден України.

Тема 7. Страхування майна громадян (2 год.)

Страховий захист особистої власності громадян: необхідність, види страхування. Страхування будівель, що належать громадянам. Порядок укладення договорів страхування будівель, що належать громадянам, визначення та сплати страхових платежів.

Страхування тварин, що належать громадянам. Порядок укладення договорів страхування тварин, що належать громадянам, визначення та сплати страхових платежів.

Порядок виплати страхового відшкодування. Страхування домашнього майна громадян. Порядок укладення договорів страхування домашнього майна громадян, визначення та сплати страхових платежів. Страхування засобів транспорту, що належать громадянам. Порядок укладення договорів страхування засобів транспорту, що належать громадянам, визначення і сплати страхових платежів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ – 10 ГОДИН

Тема 8. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності (4 год.)

Поняття страхування відповідальності. Сутність, специфічний об'єкт страхування відповідальності. Порядок встановлення страхової суми, визначення збитків та їх відшкодування.

Види страхування відповідальності. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Страхування відповідальності роботодавців. Страхування відповідальності домовласників. Страхування ділової відповідальності. Страхування професійної відповідальності. Страхування відповідальності за забруднення навколишнього середовища. Види договорів страхування відповідальності.

Суб'єкти страхування відповідальності.

Тема 9. Страхування загальної цивільної відповідальності (4 год.)

Юридичні поняття відповідальності та підстави для її страхування. Поліси страхування загальної цивільної відповідальності.

Об'єктивна необхідність запровадження страхування цивільної відповідальності. Особливості страхування відповідальності порівняно з майновим та з особовим страхуванням.

Складові договору страхування цивільної відповідальності.

Страхування відповідальності виробника за якість продукції. Страхування відповідальності роботодавця. Страхування відповідальності за екологічне забруднення. Страхування відповідальності на підставі «заявлених позовів». Договір страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, що діє тільки на території країни, зазначеної у ньому.

Тема 10. Страхування професійної відповідальності (2 год.)

Сутність страхування професійної відповідальності. Необхідність укладання договорів страхування професійної відповідальності. Вітчизняний та іноземний досвід страхування професійної відповідальності.

Види страхування відповідальності. Різновид страхування відповідальності за наслідки помилок, яких припустилися особи під час виконання ними професійних обов'язків, вказаних у страховому полісі.

Вид страхування, який забезпечує компенсацію шкоди, заподіяної життю і майну споживача продукції (робіт, послуг) підприємства страхувальника.

ПЛАН ЛЕКЦІЙ

ПЛАН ЛК № 1, 2

Тема 1. Економічний зміст, об'єкти та види страхування майна та відповідальності (4 год.)

1. Загальна характеристика майнового страхування: економічний зміст, об'єкти та види страхування майна.
2. Страхування майна юридичних осіб (виробничого майна).
3. Страхування майна фізичних осіб (особистого майна).

4. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності.
5. Форми страхування відповідальності.

ПЛАН ЛК № 3,4

Тема 3. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств (4 год.)

1. Економічні завдання страхового захисту в сільському господарстві.
2. Форми й види страхування майна сільськогосподарських підприємств.
3. Обов'язкове страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.
4. Добровільне страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.

ПЛАН ЛК № 5.

Тема 5. Страхування кредитних і фінансових ризиків (2 год.)

1. Сутність та економічний зміст страхування фінансово-кредитних ризиків.
2. Кредитні ризики та їх характеристика.
3. Страхування товарних кредитів.
4. Страхування споживчих кредитів.
5. Страхування заставного майна.
6. Страхування експортних кредитів.

ПЛАН ЛК № 6,7

Тема 6. Страхування транспортних засобів і вантажів (4 год.)

1. Страхування автомобілів.
2. Міжнародна система «Зелена картка», її розвиток.
3. Необхідність і особливості страхування морських ризиків.
4. Страхування відповідальності власників повітряних суден.

ПЛАН ЛК № 8.

Тема 7. Страхування майна громадян (2 год.)

1. Страховий захист особистої власності громадян: необхідність, види страхування.
2. Страхування будівель, що належать громадянам.
3. Страхування тварин, що належать громадянам.

4. Страхування домашнього майна громадян.
5. Страхування засобів транспорту, що належать громадянам.

ПЛАН ЛК № 9,10

Тема 8. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності (4 год.)

1. Поняття страхування відповідальності
2. Види страхування відповідальності.
3. Страхування відповідальності роботодавців.
4. Страхування відповідальності домовласників.
5. Суб'єкти страхування відповідальності.

ПЛАН ЛК № 11,12

Тема 9. Страхування загальної цивільної відповідальності (4 год.)

1. Об'єктивна необхідність запровадження страхування цивільної відповідальності.
2. Складові договору страхування цивільної відповідальності.
3. Страхування відповідальності виробника за якість продукції.
4. Страхування відповідальності роботодавця.
5. Страхування відповідальності за екологічне забруднення.
6. Страхування відповідальності на підставі «заявлених позовів».

ПЛАН ЛК № 13

Тема 10. Страхування професійної відповідальності (2 год.)

1. Сутність страхування професійної відповідальності.
2. Необхідність укладання договорів страхування професійної відповідальності.
3. Види страхування відповідальності.

6.4. ПЕРЕЛІК ТА ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ – 16 ГОДИН

ПЛАН ПЗ №1,2. Тема 1. Економічний зміст, об'єкти та види страхування майна та відповідальності (4 год.)

1) усне опитування (2-3 бали);

2) тести (2 бали);

Питання для опитування :

1. Загальна характеристика майнового страхування: економічний зміст, об'єкти та види страхування майна.
2. Страхування майна юридичних осіб (виробничого майна).
3. Страхування майна фізичних осіб (особистого майна).
4. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності.
5. Форми страхування відповідальності.

ПЛАН ПЗ №3,4. Тема 3. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств (4 год.)

1) усне опитування (2-3 бали);

2) тести (2 бали);

3) задачі.

Питання для опитування :

1. Економічні завдання страхового захисту в сільському господарстві.
2. Форми й види страхування майна сільськогосподарських підприємств.
3. Обов'язкове страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.
4. Добровільне страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.

ПЛАН ПЗ №5. Тема 5. Страхування кредитних і фінансових ризиків (2 год.)

1) усне опитування (2-3 бали);

2) тести (2 бали);

3) задачі.

Питання для опитування :

1. Сутність та економічний зміст страхування фінансово-кредитних ризиків.
2. Кредитні ризики та їх характеристика.
3. Страхування товарних кредитів.
4. Страхування споживчих кредитів.
5. Страхування заставного майна.
6. Страхування експортних кредитів.

ПЛАН ПЗ №6,7. Тема 6. Страхування транспортних засобів і вантажів (4 год.)

1) усне опитування (2-3 бали);

2) тести (2 бали);

3) задачі.

Питання для опитування :

1. Страхування автомобілів.
2. Міжнародна система «Зелена картка», її розвиток.
3. Необхідність і особливості страхування морських ризиків.
4. Страхування відповідальності власників повітряних суден.

ПЛАН ПЗ №8. Тема 7. Страхування майна громадян (2 год.)

1) модульна контрольна робота;

2) усне опитування (2-3 бали);

3) задачі.

Питання для опитування :

1. Страхувий захист особистої власності громадян: необхідність, види страхування.
2. Страхування будівель, що належать громадянам.
3. Страхування тварин, що належать громадянам.
4. Страхування домашнього майна громадян.
5. Страхування засобів транспорту, що належать громадянам.

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СТРАХУВАННЯ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ – 10 ГОДИН**

ПЛАН ПЗ №9,10. Тема 8. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності (4 год.)

1) усне опитування (2-3 бали);

2) тести (2 бали);

3) задачі.

Питання для опитування :

6. Поняття страхування відповідальності
7. Види страхування відповідальності.
8. Страхування відповідальності роботодавців.
9. Страхування відповідальності домовласників.
10. Суб'єкти страхування відповідальності.

ПЛАН ПЗ №11,12. Тема 9. Страхування загальної цивільної відповідальності (4 год.).

- 1) усне опитування (2-3бали);
- 2) тести (2 бали);
- 3) задачі.

Питання для опитування :

1. Об'єктивна необхідність запровадження страхування цивільної відповідальності.
2. Складові договору страхування цивільної відповідальності.
3. Страхування відповідальності виробника за якість продукції.
4. Страхування відповідальності роботодавця.
5. Страхування відповідальності за екологічне забруднення.
6. Страхування відповідальності на підставі «заявлених позовів».

ПЛАН ПЗ №13. Тема 10. Страхування професійної відповідальності (2 год.)

- 1)модульна контрольна робота;
- 2)усне опитування (2-3 бали);
- 3) задачі.

Питання для опитування :

1. Об'єктивна необхідність запровадження страхування цивільної відповідальності.
2. Складові договору страхування цивільної відповідальності.
3. Сутність страхування професійної відповідальності.
4. Необхідність укладання договорів страхування професійної відповідальності.
5. Види страхування відповідальності.

6.5. ТЕМИ, ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА ПЕРЕВІРКИ ЗАВДАНЬ, ЯКІ ВИНЕСЕНІ НА САМОСТІЙНЕ ОBOB'ЯЗКОВЕ ОПРАЦЮВАННЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ – 22 ГОДИН

Тема 1. Економічний зміст, об'єкти та види страхування майна та відповідальності (2 год.)

1. Групи ризиків майнового страхування.
2. Форми страхування майна юридичних і фізичних осіб: добровільна, обов'язкова.
3. Адміністративна відповідальність.

4. Матеріальна відповідальність.
5. Цивільна (цивільно-правова) відповідальність.

Тема 2. Страхування майна на випадок вогню, стихійного лиха та крадіжки (4 год.)

1. Об'єкти страхування майна на випадок вогню, стихійного лиха та крадіжки
2. Ризики, що приймаються на страхування на випадок вогню, стихійного лиха та крадіжки
3. Особливості страхування майна промислових підприємств від вогню
4. Типи договорів страхування майна підприємств.

Тема 3. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств (2 год.)

1. Розвиток і сучасний стан страхування майна виробників сільськогосподарської продукції.
2. Об'єкти страхування майна сільськогосподарських підприємств.
3. Визначення вартості урожаю, обчислення й порядок сплати страхових премій.
4. Визначення факту й причин загибелі (пошкодження) урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.
5. Оцінка збитків при загибелі (пошкодженні) урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.
6. Страхування сільськогосподарських тварин.
7. Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.

Тема 4. Страхування технічних ризиків (4 год.)

1. Необхідність та значення страхування технічних ризиків.
2. Види страхування.
3. Страхування будівельного підприємця від всіх ризиків.
4. Страхування всіх монтажних ризиків.

Тема 5. Страхування кредитних і фінансових ризиків (4 год.)

1. Організаційні форми страхування кредитів та їх характеристика. Страхування ризику непогашення кредиту.
2. Страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту. Страхування банківських гарантій.

3. Страхування недоотримання прибутку (доходів) та інших фінансових ризиків.
4. Страхування за «Єдиним банківським полісом».

Тема 6. Страхування транспортних засобів і вантажів (2 год.)

1. Моторне (транспортне) страхове бюро України, його функції. Права і обов'язки членів МТСБ.
2. Страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом.
3. Клуби взаємного морського страхування.
4. Визначення договору морського страхування в Кодексі торговельного мореплавання.
5. Страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом.
6. Страховий захист громадян від нещасних випадків на морському транспорті: членів судової команди, пасажирів.
7. Необхідність та особливості страхування авіаційних ризиків.
8. Страхування відповідальності власників повітряних суден.
9. Страхування громадян від нещасних випадків на повітряному транспорті.

Тема 7. Страхування майна громадян (4 год.)

1. Порядок укладення договорів страхування будівель, що належать громадянам, визначення та сплати страхових платежів.
2. Організація роботи страховика по визначенню суми збитку і страхового відшкодування по страхуванню будівель, що належать громадянам.
3. Порядок укладення договорів страхування тварин, що належать громадянам, визначення та сплати страхових платежів.
4. Організація роботи страховика по визначенню суми збитку і страхового відшкодування по страхуванню тварин, що належать громадянам.
5. Порядок укладення договорів страхування домашнього майна громадян, визначення та сплати страхових платежів.
6. Організація роботи страховика по визначенню збитку і страхового відшкодування по страхуванню домашнього майна громадян.

7. Порядок укладення договорів страхування засобів транспорту, що належать громадянам, визначення і сплати страхових платежів.
8. Організація роботи страховика по визначенню збитку і страхового відшкодування по страхуванню засобів транспорту, що належать громадянам.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ – 16 ГОДИН

Тема 8. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності (2 год.)

1. Сутність, специфічний об'єкт страхування відповідальності.
2. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.
3. Страхування ділової відповідальності.
4. Страхування професійної відповідальності.
5. Страхування відповідальності за забруднення навколишнього середовища.
6. Види договорів страхування відповідальності.
7. Суб'єкти страхування відповідальності.

Тема 9. Страхування загальної цивільної відповідальності (4 год.)

1. Юридичні поняття відповідальності та підстави для її страхування. Поліси страхування загальної цивільної відповідальності.
2. Особливості страхування відповідальності порівняно з майновим та з особовим страхуванням.
3. Страхування відповідальності виробника за якість продукції.
4. Страхування відповідальності роботодавця.
5. Страхування відповідальності за екологічне забруднення.
6. Страхування відповідальності на підставі «заявлених позовів».

Тема 10. Страхування професійної відповідальності (4 год.)

1. Вітчизняний та іноземний досвід страхування професійної відповідальності.
2. Різновид страхування відповідальності за наслідки помилок, яких припустилися особи під час виконання ними професійних обов'язків, вказаних у страховому полісі.

3. Вид страхування, який забезпечує компенсацію шкоди, заподіяної життю і майну споживача продукції (робіт, послуг) підприємства страхувальника.
4. Вид страхування відповідальності, що забезпечує страховий захист майнових інтересів страхувальника, котрі виникають унаслідок зобов'язання відшкодувати у порядку, встановленому законодавством, збитки третім особам, заподіяні під час експлуатації повітряного судна.

Тема 11. Страхування відповідальності перевізників (6 год.)

1. Страхування цивільної відповідальності перевізників за типами транспортних засобів.
2. Страхування цивільної відповідальності перевізників за категорією осіб, при заподіяні збитку яким наступає відповідальність страховика.
3. Страхування цивільної відповідальності перевізників за видами перевезень.

Форма перевірки та оцінювання завдань самостійної роботи

№ з/п	Завдання самостійної роботи	Кількість					
		год.	заходів	балів за 1 захід		всього балів	
				min	max	min	max
1.	<u>Обов'язкова самостійна робота:</u>						
	-доповідь (виступ з підготовкою презентації) (I модуль)	10	1	2	5	2	5
	-на наукових гуртках (I модуль)	7	1	3	5	3	5
	(II модуль)	7	1	5	5	5	5
	Всього						
	1 змістовий модуль					5	10
	2 змістовий модуль					5	5
2.	<u>Індивідуальна робота :</u>	20	1	5	7	5	7
	-наукова стаття (0,375 друк. арк.) (II модуль);						
	-тези (0,125 друк. арк.) (II модуль);	18	1	4	6	4	6
	Всього 2 змістовий модуль					9	13
	Всього за самостійну роботу	62	x	x	x	19	28

6.6. ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

6.6.1. Питання для поточного контролю знань

1. Загальна характеристика майнового страхування.
2. Економічний зміст майнового страхування.
3. Об'єкти страхування майна
4. Види страхування майна.
5. Страхування майна юридичних осіб (виробничого майна).
6. Страхування майна фізичних осіб (особистого майна).
7. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності.
8. Форми страхування відповідальності.
9. Об'єкти страхування майна на випадок вогню, стихійного лиха та крадіжки
10. Ризики, що приймаються на страхування на випадок вогню, стихійного лиха та крадіжки
11. Особливості страхування майна промислових підприємств від вогню
12. Типи договорів страхування майна підприємств.
13. Економічні завдання страхового захисту в сільському господарстві.
14. Форми й види страхування майна сільськогосподарських підприємств.
15. Обов'язкове страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.
16. Добровільне страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.
17. Необхідність та значення страхування технічних ризиків.
18. Види страхування.
19. Страхування будівельного підприємця від всіх ризиків.
20. Страхування всіх монтажних ризиків.
21. Сутність та економічний зміст страхування фінансово-кредитних ризиків.
22. Кредитні ризики та їх характеристика.
23. Страхування товарних кредитів.
24. Страхування споживчих кредитів.
25. Страхування заставного майна.
26. Страхування експортних кредитів.

27. Страхування автомобілів.
28. Міжнародна система «Зелена картка», її розвиток.
29. Необхідність і особливості страхування морських ризиків.
30. Страхування відповідальності власників повітряних суден.
31. Страховий захист особистої власності громадян: необхідність, види страхування.
32. Страхування тварин, що належать громадянам.
33. Страхування домашнього майна громадян.
34. Страхування засобів транспорту, що належать громадянам.
35. Поняття страхування відповідальності
36. Види страхування відповідальності.
37. Страхування відповідальності роботодавців.
38. Страхування відповідальності домовласників.
39. Суб'єкти страхування відповідальності.
40. Об'єктивна необхідність запровадження страхування цивільної відповідальності.
41. Складові договору страхування цивільної відповідальності.
42. Сутність страхування професійної відповідальності.
43. Необхідність укладання договорів страхування професійної відповідальності.
44. Види страхування відповідальності.
45. Страхування цивільної відповідальності перевізників за типами транспортних засобів.
46. Страхування цивільної відповідальності перевізників за категорією осіб, при заподіяні збитку яким наступає відповідальність страховика.
47. Страхування цивільної відповідальності перевізників за видами перевезень.

6.6.2 ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ (ДО ЗАЛІКУ)

1. Загальна характеристика майнового страхування.
2. Економічний зміст майнового страхування.
3. Об'єкти страхування майна
4. Види страхування майна.
5. Страхування майна юридичних осіб (виробничого майна).
6. Страхування майна фізичних осіб (особистого майна).

7. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності.

8. Форми страхування відповідальності.

9. Об'єкти страхування майна на випадок вогню, стихійного лиха та крадіжки.

10. Ризики, що приймаються на страхування на випадок вогню, стихійного лиха та крадіжки

11. Особливості страхування майна промислових підприємств від вогню.

12. Типи договорів страхування майна підприємств.

13. Економічні завдання страхового захисту в сільському господарстві.

14. Форми й види страхування майна сільськогосподарських підприємств.

15. Обов'язкове страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.

16. Добровільне страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.

17. Розвиток і сучасний стан страхування майна виробників сільськогосподарської продукції.

18. Визначення вартості урожаю, обчислення й порядок сплати страхових премій.

19. Страхування сільськогосподарських тварин.

20. Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.

21. Необхідність та значення страхування технічних ризиків.

22. Страхування будівельного підприємця від всіх ризиків.

23. Страхування всіх монтажних ризиків.

24. Сутність та економічний зміст страхування фінансово-кредитних ризиків.

25. Кредитні ризики та їх характеристика.

26. Організаційні форми страхування кредитів та їх характеристика. Страхування ризику непогашення кредиту.

27. Страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту. Страхування банківських гарантій.

28. Страхування недоотримання прибутку (доходів) та інших фінансових ризиків.

29. Страхування за «Єдиним банківським полісом».

30. Міжнародна система «Зелена картка», її розвиток.

31. Необхідність і особливості страхування морських ризиків.
32. Страхування відповідальності власників повітряних суден.
33. Моторне (транспортне) страхове бюро України, його функції. Права і обов'язки членів МТСБ.
34. Страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом.
35. Клуби взаємного морського страхування.
36. Визначення договору морського страхування в Кодексі торговельного мореплавання.
37. Страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом.
38. Страховий захист громадян від нещасних випадків на морському транспорті: членів судової команди, пасажирів.
39. Необхідність та особливості страхування авіаційних ризиків.
40. Страхування відповідальності власників повітряних суден.
41. Страхування громадян від нещасних випадків на повітряному транспорті.
42. Страховий захист особистої власності громадян: необхідність, види страхування.
43. Страхування тварин, що належать громадянам.
44. Страхування домашнього майна громадян.
45. Страхування засобів транспорту, що належать громадянам.
46. Порядок укладення договорів страхування будівель, що належать громадянам, визначення та сплати страхових платежів.
47. Порядок укладення договорів страхування тварин, що належать громадянам, визначення та сплати страхових платежів.
48. Порядок укладення договорів страхування домашнього майна громадян, визначення та сплати страхових платежів.
49. Порядок укладення договорів страхування засобів транспорту, що належать громадянам, визначення і сплати страхових платежів.
50. Поняття страхування відповідальності
51. Види страхування відповідальності.
52. Страхування відповідальності роботодавців.
53. Страхування відповідальності домовласників.
54. Суб'єкти страхування відповідальності.
55. Сутність, специфічний об'єкт страхування відповідальності.
56. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.
57. Страхування професійної відповідальності.

58. Страхування відповідальності за забруднення навколишнього середовища.

59. Види договорів страхування відповідальності.

60. Суб'єкти страхування відповідальності.

61. Складові договору страхування цивільної відповідальності.

62. Юридичні поняття відповідальності та підстави для її страхування.

63. Особливості страхування відповідальності порівняно з майновим та з особовим страхуванням.

64. Страхування відповідальності виробника за якість продукції.

65. Страхування відповідальності роботодавця.

66. Вітчизняний та іноземний досвід страхування професійної відповідальності.

67. Різновид страхування відповідальності за наслідки помилок, яких припустилися особи під час виконання ними професійних обов'язків, вказаних у страховому полісі.

68. Вид страхування, який забезпечує компенсацію шкоди, заподіяної життю і майну споживача продукції (робіт, послуг) підприємства страхувальника.

69. Страхування цивільної відповідальності перевізників за типами транспортних засобів.

70. Страхування цивільної відповідальності перевізників за видами перевезень.

6.7 РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА З ДИСЦИПЛІНИ ТА СХЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

За всі види робіт впродовж семестру (тести, опитування, контрольні роботи, тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 100 балів.

Рейтингова оцінка знань з дисципліни «Страхування майна та відповідальності» за модулями

Змістовий модуль	Мінімум	Максимум
1. Змістовий модуль	27	50
2. Змістовий модуль	33	50
Разом за 1 модуль (екзамен)	60	100

Схема поточного і підсумкового контролю знань

№ модулю	Кількість годин		Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума		
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max	
1	16	10	Аудиторна робота:						
			-усне опитування	5	2	3	10	15	
			-тестування	4	0,5	2	2	8	
			- контрольна робота	1	2	5	2	5	
			-розв'язування задач	4	2	3	8	12	
			Самостійна робота:						
			<i>Обов'язкова</i>						
- доповідь на гуртку, конференції	1	3	5	3	5				
- виступ з презентацією	1	2	5	2	5				
			Разом				27	50	
2	12	4	Аудиторна робота:						
			-усне опитування	4	2	3	8	12	
			-тестування	3	1	2	3	6	
			- розв'язування задач	3	2	3	6	9	
			-контрольна робота	1	2	5	2	5	
			Самостійна робота:						
			<i>Обов'язкова</i>						
- доповідь на гуртку, конференції	1	5	5	5	5				
<i>- Індивідуальна робота :</i>									
-наукова стаття (0,375 друк. арк.) (II модуль);	1	5	7	5	7				
- тези (0,125 друк. арк.) (II модуль);	1	4	6	4	6				
			Разом			33	50		
Всього по навчальній дисципліні							60	100	

Шкала оцінювання ECTS

Оцінка ECTS	Визначення	Оцінка в балах	Традиційна оцінка
A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	«5»
B C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	75-89	«4»
D E	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	60-74	«3»
EX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як досягти мінімального критерію	35-59	«2»
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	1-34	«2»

7.1. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

1. Базилевич В.Д. Страхування : підручник / В.Д. Базилевич. – К. : Знання, 2012. – 1019 с.
2. Говорушко Г. А. Страхіві послуги : [навч. посіб.] / Г.А. Говорушко. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. — 400 с.
3. Говорушко Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.
4. Долгошея Н.В. Страхування в запитаннях і відповідях : підручник / Н.В. Долгошея. — К. : Знання, 2010. — 543 с.
5. Дорошенко С. Л. Зростання капіталізації страхових компаній у контексті глобалізаційних законодавчих змін / С. Л. Дорошенко // Страховий ринок України в умовах фінансової глобалізації : зб. мат-в II Міжнар.наук.- практ. конф. (10, 11 вітня 2014 р., м.Київ). – К. : Лазурит Поліграф, 2014. – С.103–105.
6. Закон України «Про страхування» від 4 жовтня 2001 р. №2745-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96>
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
8. Офіційний сайт Європейської організації страхування та пенсійного забезпечення (ЕІОРА) [Електронний ресурс]. – Режим

- доступу : <https://eiopa.europa.eu>
9. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://minfin.gov.ua>
 10. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nfp.gov.ua>.
 11. Полчанов А. Ю. Теоретичні основи страхового менеджменту / А. Ю. Полчанов // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. – 2014. – № 2. – С. 282-287. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vzhdtu_econ_2014_2_44.pdf
 12. Реверчук С.К. Історія страхування : підручник / С. К. Реверчук, Т.В.Сива, С. І. Кубів [та ін.] — К. : Знання, 2012. — 213 с.
 13. Рейтинг страхових компаній України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forinsurer.com>
 14. Рябенко Г.М. Страхування : [навч. посіб] / Г.М. Рябенко, Н.М. Сіренко, А.С. Кравченко. – М. : МНАУ, 2014. – 426 с.
 15. Сокиринська І.Г. Страховий менеджмент: навч. посібник / І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г. Аберніхіна. – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 300 с.
 16. Фисун І.В. Страхування : [навч. посіб.] / І.В. Фисун. — К. : КНЕУ, 2011. — 240 с.
 17. Яворська, Т. В. Державне регулювання страхового підприємництва в Україні : монографія / Т. В. Яворська. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 420 с.
 18. Global marine insurance report 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iumi.com/committees/facts-a-figurescommittee/statistics>

Робочу програму склали:

д-р екон. наук, професор,
завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування

Н.М. Сіренко

канд. екон. наук, асистент

Н.О. Шишпанова